

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – ΠΑΝ/ΜΙΟ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΔΙ.ΜΕ.Π.Α.

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ευμορφία Κηπουροπούλου

Δρ. Παιδαγωγικής

Δύο οι κυρίαρχες σύγχρονες προσεγγίσεις του χώρου

- Πεδίο του αντικειμενισμού:
ερμηνεία με όρους υλικούς, υλιστική
οπτική. Θετικιστική προσέγγιση

➤ Πεδίο του υποκειμενισμού:
ερμηνεία με βάση ιδεολογικούς
παράγοντες, κοινωνικοπολιτισμική
οπτική

Σπουδαίες θεωρήσεις για τον χώρο

- Μαρξιστικές θεωρήσεις του χώρου
- και φαινομενολογία (έμφαση στον ρόλο του ανθρώπου και το βίωμα)

Henri Lefebvre και χώρος (φιλόσοφος και κοινωνιολόγος 1901-1991)

- «Οι κοινωνικές σχέσεις προβάλλονται στον χώρο, εγγράφονται σε αυτόν και στη διαδικασία παραγωγής του. Ελλείψει αυτού, αυτές οι σχέσεις θα έμεναν στο βασίλειο της αληθινής αφαίρεσης, στο βασίλειο δηλαδή της αναπαράστασης και ως εκ τούτου της ιδεολογίας, του βερμπαλισμού και των κενών λέξεων»

ΠΕΔΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

- Φυσικός χώρος
- Νοητός χώρος
- Κοινωνικός χώρος

- Τα παραπάνω πεδία συνδέονται με τρεις χρονικές στιγμές:
 - Τη χωρική πρακτική
 - Τις αναπαραστάσεις του χώρου και
 - Τους αναπαριστώμενους χώρους

Οι παραπάνω χωρικές στιγμές
ερμηνεύονται ως εξής:

- Χωρική πρακτική/αντιληπτός χώρος:
κοινωνικά παραγόμενος χώρος,
μπορεί να μετρηθεί και να
περιγραφεί

➤ Αναπαραστάσεις του
χώρου/κατανοητός χώρος: νοητικά
κατασκευασμένος μέσω ιδεολογιών.
Συνδέεται με τις σχέσεις παραγωγής
και με την εξουσία που επιβάλλουν
αυτές.

➤ Αναπαριστώμενοι χώροι/βιωμένος
χώρος: η πρακτική και άμεση
εμπειρία του κοινωνικού χώρου . Ο
χώρος των καθημερινών
δραστηριοτήτων των χρηστών του
χώρου, αυτός που έχουν στο μυαλό
τους.

Σύμφωνα με τον Λεφέβρ:

- Στον ανεπτυγμένο καπιταλισμό η οργάνωση του χώρου σχετίζεται με την αναπαραγωγή του κυρίαρχου συστήματος κοινωνικών σχέσεων

Manuel Castells Στρουκτουραλισμός και χώρος (κοινωνιολόγος, 1941-)

- Ο χώρος είναι ένα υλικό προϊόν, όχι μόνο μια απλή ευκαιρία για ανάπτυξη της κοινωνικής δομής αλλά μια συγκεκριμένη έκφραση κάθε ιστορικού συνόλου στο οποίο προσδιορίζεται η κοινωνία.

➤ «Ο αστικός χώρος δομείται, δεν οργανώνεται τυχαία».

Doreen Massey, κοινωνική
επιστήμονας, γεωγράφος, ακτιβίστρια
(1944-2016)

- «Οι κοινωνικές σχέσεις δεν αναπτύσσονται απλώς στον χώρο, αλλά αποτελούν φορείς και παραγωγούς χωρικών σχέσεων»
- Ο χώρος ως ένα ανοιχτό, μη ολοκληρωμένο πεδίο

Pierre Pellegrino (Αρχιτέκτων, Κοινωνικός Επιστήμονας, 1947-)

- Οι μορφές και οι διαστάσεις που δίνονται στον δομημένο χώρο (π.χ. σχολική τάξη) έχουν δοθεί για να μεταφέρουν κάτι (πολιτισμική αναπαραγωγή) στους ανθρώπους (π.χ. μαθητές) για τους οποίους ο χώρος αυτός αποτελεί χώρο διαβίωσης

- «Σχολείο» see through μονόχωρο για τα παιδιά των προσφύγων στα Διαβατά
- Ερώτηση: Πού εντάσσεται σε συνδυασμό με τις φωτογραφίες του σχολείου στη Σουηδία (life space, ο χώρος (σχολείο) ως ανοιχτό πεδίο)